

- забезпечення здійснення жорсткого контролю за цільовим використанням позичених коштів;
- переорієнтація боргової політики на фінансування розвитку експортних та високотехнологічних галузей національної економіки;
- надання переваги довгостроковому залученню позик для зменшення пікових навантажень при погашенні державних запозичень [3].

Отже, за рахунок вищеперахованих заходів можливе вдосконалення боргової політики України, а саме: утримання помірного розміру державного боргу, збалансування його структури, оптимізація залучених позичкових коштів для потреб держави й підвищення ефективності їх використання, проведення економічних реформ, які забезпечать підвищення ефективності національної економіки.

Дані тенденції до зростання є негативними, тому що збільшення зовнішнього боргу є небезпечнішим для економіки України ніж зростання внутрішнього боргу, оскільки наслідками таких зростань є виплата відсотків та основної суми боргу спричиняє вплив іноземної валюти та, як наслідок, зменшення валютних резервів держави.

1. *Фінансові механізми та інструменти подолання дисбалансів соціально-економічного розвитку України: [монографія]/За ред. д.е.н., проф. Т.Г. Васильціва. – Львів: Видавництво ТзОВ «Ліга Прес», 2016 – 596 с.*

2. *Офіційний сайт Міністерства фінансів. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/debtgov/>*

3. *І. В. Бруслиновська, В.І. Матвійчук. Державний борг України: причини виникнення та шляхи його скорочення. – 197с.*

Миргородець Ю.В.

гр. ФК-43, Інститут економіки і менеджменту

Науковий керівник – к.е.н., доцент кафедри фінансів Піхоцька О.М.

ПРОЦЕС ФОРМУВАННЯ БЮДЖЕТУ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Пенсійний фонд України є державним позабюджетним фондом. Його кошти не включені до Державного бюджету, тому основним фінансовим планом його діяльності є бюджет Пенсійного фонду України (далі ПФУ). Особливістю функціонування органів соціального страхування загалом, у тому числі Пенсійного фонду, є їхнє самофінансування, яке передбачає виконання не лише видаткової, але й дохідної частини бюджету.

Бюджет Пенсійного фонду складається із сукупності усіх бюджетів, що входять до складу його бюджетної системи. Бюджетний період становить один календарний рік, який починається 1 січня кожного року і закінчується 31 грудня того ж року [1].

Порядок формування та затвердження бюджету Пенсійного фонду складається з п'яти етапів [2]. Перший етап являє собою складання проекту бюджету Пенсійного фонду України. Це досить складний процес, від якісного виконання якого залежить повноцінне функціонування усіх його структурних підрозділів та фінансування пенсійних виплат. Організацію бюджетного процесу, координування порядку його виконання та аналіз звітності за його результатами забезпечує Департамент зведеного бюджету Пенсійного фонду України. Правління Пенсійного фонду затверджує проект бюджету ПФУ та подає його на розгляд та затвердження Кабінету Міністрів України.

Наступний етап – розгляд та затвердження бюджету. На цьому етапі відбувається ухвалення остаточного рішення щодо проекту Постанови про затвердження бюджету Пенсійного фонду, а також його узгодження і затвердження відповідними міністерствами.

На етапі організації бюджетного процесу органи ПФУ у районах, містах та районах міст у встановлені терміни подають до вищого органу правління проект штатного розпису, проект кошторису видатків управління та пояснювальну записку. Помісячний розпис доходів за коштами Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття та Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань проводиться з урахуванням прогнозного підвищення рівня пенсійного забезпечення цієї категорії пенсіонерів.

Четвертий етап – виконання бюджету та його поточний аналіз – передбачає проведення щомісячної оцінки відповідності планових показників, затверджених у бюджеті фонду фактично виконаним. У разі їх значних відхилень можуть вноситися зміни до проекту бюджету Фонду. Зміни до бюджетів та розписів головних управлінь вносять шляхом подання до Департаменту зведеного бюджету відповідних документів з пояснювальною запискою та обґрунтуваннями, яке в свою чергу вносить пропозиції керівництву про затвердження.

На останньому етапі – звіті про виконання бюджету – за результатами звітного періоду усі рівні управління Пенсійним фондом України звітують про виконання бюджету. Головні управління складають звіт на підставі даних звітності про виконання бюджетів підлеглих їм управлінь у районах, містах та районах у містах. На підставі цих звітів здійснюється формування звітності про виконання бюджету Пенсійного фонду. Аналіз виконання показників бюджету Пенсійного фонду розглядається на засіданнях правління та колегій при начальниках головних управлінь. Протягом двох тижнів після затвердження правлінням Звіту про виконання

бюджету Пенсійного фонду за рік він підлягає обов'язковій публікації в офіційних друкованих виданнях Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України. Звіт про виконання бюджету Пенсійного фонду за рік надсилають до Державного казначейства України, Рахункової палати та Міністерства фінансів України [3].

Отже, формування бюджету Пенсійного фонду України є досить складним і клопітким процесом, що вимагає відповідного контролю. Дану функцію виконують Департамент зведеного бюджету та планування і фахівці відповідних територіальних органів. Для забезпечення прозорості та контролю процесу виконання затвердженого бюджету Фонду розподіл його коштів відбувається за територіальними органами, у часі шляхом складання помісячних розписів показників бюджету, а також за програмно-цільовими ознаками, які передбачають різні джерела фінансування та напрямки витрат коштів.

1. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9 липня 2003 р. №1058-IV // Відомості Верховної Ради України. – 2003;

2. Нарожна Н. І. Доходи пенсійного фонду: оптимізація формування та резерви зростання / Н. І. Нарожна // Вісник Східноукраїнського національного університету ім. Володимира Даля. – 2013. – №16 (205). – С. 145–149;

3. Пенсійна система: підручник / за ред. В.І. Грушка / Вищий навчальний заклад «Університет економіки та права «КРОК», 2017. – 368.

Миргородець Ю.В.

гр. ФК-43, Інститут економіки і менеджменту

Науковий керівник – к.е.н, ст. викладач кафедри фінансів Синютка Н.Г.

СТАНОВЛЕННЯ ПДВ В УКРАЇНІ

На сучасному етапі розвитку ринкових взаємовідносин в Україні неабияка увага приділяється створенню ефективно діючої податкової системи. І це не дивно, адже від механізму справляння податків залежить наповнення дохідної частини бюджету, що є основною фінансовою базою держави. Основним завданням сучасної податкової політики України є пошук ефективних інструментів оподаткування прямого і непрямого впливу. Основною перевагою непрямих податків, насамперед, є їх стабільність як джерела податкових доходів. На сьогодні, податок на додану вартість вважається найбільш досконалою сучасною формою непрямого оподаткування, що відіграє суттєву роль у системі державних фінансів більшості розвинених країн світу.

Становлення ПДВ в Україні проходило в три етапи [1]. Перший тривав до 1-го жовтня 1997 року. В той час система оподаткування доданої вартості характеризувалася ПДВ як розподільчим податком без визначених зобов'язань бюджетів різних рівнів щодо компенсацій та відсутністю їх чіткого механізму. Податкове поле було зруйноване численними пільгами і при базовій ставці 28% середня ставка податкових вилучень (до загальних обсягів реалізації) становила 11%.

Після прийняття Верховною Радою України 03.04.1997 року Закону «Про податок на додану вартість» [2], який вступив в силу 01.10.1997 року розпочався другий етап становлення даного податку, який тривав до 2011 року. Після прийняття цього Закону всі доходи від податку на додану вартість спрямовувалися до державного бюджету, було встановлено єдину ставку ПДВ, яка становила 20% від бази оподаткування та додавалася до ціни товарів (робіт, послуг), за винятком операцій звільнених від оподаткування, та операцій до яких застосовувалася нульова ставка. Також під час цього періоду відбувалися досить часті поправки в Законі, його основний зміст змінювався більше 50-ти разів.

В 2011 році почався третій етап становлення ПДВ в Україні. Під час цього етапу відбулося об'єднання податкових норм в єдиному правовому документі – Податковому кодексі України.

Роль податку на додану вартість як фіскального засобу в доходах Державного бюджету України є визначною, адже дана форма оподаткування перетворилася у важливе джерело формування державних доходів.

Динаміку надходжень ПДВ до Державного бюджету України у 2004 – 2017 роках наведено на рисунку 1[3].

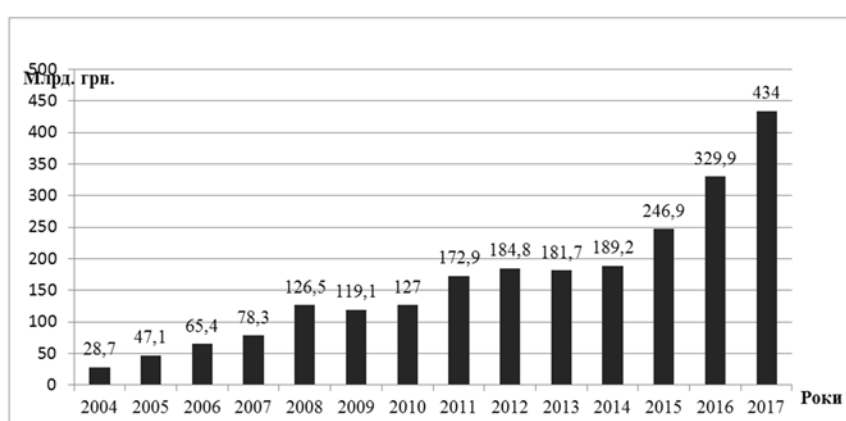

Рис. 1. Динаміка надходжень ПДВ до Державного бюджету України у 2004 – 2017 роках